

Največji slovenski dnevnik  
v Združenih državah  
Vojna za vse leto . . . \$6.00  
Za pol leta . . . \$3.00  
Za New York celo leto . . . \$7.00  
Za inozemstvo celo leto . . . \$7.00

# GLAS NARODA

The largest Slovenian Daily in  
the United States.  
Issued every day except Sundays  
and legal Holidays.  
75,000 Readers.

Liš slovenskih delavcev v Ameriki.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 297. — ŠTEV. 297.

NEW YORK, MONDAY, DECEMBER 20, 1926. — PONDELJEK, 20. DECEMBRA 1926.

VOLUME XXXIV. — LETNIK XXXIV

## ANGLIJA OPRAVIČUJE AKCIJO NA KITAJSKEM

Napol oficijelna ugotovila trdijo, da Anglija ni ojačila mornariških sil na Kitajskem in vključuje jejo migljaje, da bo eventualno priznala kantonsko vlado. — Konec dolgega obleganja. — Za zaščito Angležev na Kitajskem.

LONDON, Anglija, 20. decembra. — Nadaljni znaki, da hoče Anglija ustanoviti prijateljsko odnošaje s kantonsko vlado, so vsebovani v napol oficijelnem ugotovilu, da simpatizira Anglija s kitajskim narodom glede njegovih narodnih aspiracij.

Ugotovilo, ki je prišlo iz krogov, ki so v tesnem stiku z vlado, je bilo vsebovano v odgovoru na kritike Anglije, ker je ojačila svoje mornariške sile v kitajskih vodah, dočim je vodila ob istem času pogajanja z Eugene Cenom, kantonskim ministrom za zunanje zadeve.

Odpošiljatev četrte flotile iz Malte v kitajske vode ni po mnenju vlade sovražna demonstracija proti Kitajski, temveč le poteza, da se spravi angleške mornariške sile na Daljnem iztoku do normalne višine. Četrta flotila bo odšla proti Kitajski šele februarja meseca ter bo oprostila tretjo flotilo, ki bo nato poslana drugam.

Baje je edii namen ter manevrov vzdržati običajno politiko Anglije, da brani svoje državljane na Daljnem iztoku pred napadi na njih življenja, in lastnino. Nevarnost za angleške podanike ne prihaja v toliki meri od strani kantonskih uradnikov, temveč od strani skrajnega krila narodne stranke.

Vlada molči glede pogovorov, ki so se vršili med novim angleškim poslanikom Lampsonom ter Eugene Cenom v Hankovu, a izjavila, da so bili skrajno kordijalni. Lampson je odpotoval iz Hankova v Peking ter je pričakovati, da bo kmalu obnovil pogajanja.

Medtem pa so proučevalci kitajskega položaja prepričani, da so bili pogovori Lampsona s Cenom večjega pomena kot pa je angleška vlada pripravljena priznati. Smatrajo za skrajno verjetno, da je Lampson obljubil angleško priznanje kanotnske vlade pod pogojem, da bo dal Cen zagotovila zanesljive in ne neprijateljske zunanje politike in da bo obljubil, da ne bodo člani nejkove stranke delovali tako odkrito za antanto s sovjetsko Rusijo.

Povratek angleškega poslanika v Peking znači, da ima definitiven dogovor Kantončana, katerega bo predložil drugim poslanikom zunanjih sil na Kitajskem v namenu, da se formulira skupno politiko napram kitajski južni ali narodni stranki.

Konec obleganja mesta Siangu Sensi je objavljen v kabelskem sporočilu, katero je dobila večera baptistovska misijonarska družba. Šest misijonarjev se je nahajalo v obleganem mestu in vsi so se daj oproščeni.

## Angleški dominiji hočejo neodvisnost.

## Kolonijalni voditelji s se na sestanku dogovorili, da je imperij mrtev. Ewart iz Canade podpira radikalno stališče generala Hertzoga.

Različnim mnenjem glede tega, kaj je angleški imperij in kakšen učinek na dominije bo imela akcija imperijske konference, so dali večer izraza govorniki na banketu zveze za zunanjo politiko v hotelu Astor v New Yorku. Banketa se je udeležilo več kot tisoč oseb.

Angleški imperij se je naslikalo kot spreved narodov, ki so na višku ali na poti k osebnim priložnostim in k popolni narodni neodvisnosti.

Najbolj radikalnim mnenjem, Državni departmet je bil večer je dal izraza John Ewart iz zelo presenečen vspricho poročil, Ottawa, prerinji podpredsednik da je bito po celi latinski Ameriki

canadske odvetniške zbornice, ki je zagovarjal popolno neodvisnost dominijev.

Nadaljna govornika sta bila profesor Hall z vseučilišča v Sidney, Avstralija ter William Lewis, washingtonski poročevalec londonskega Times.

Ewart je rekel, da odobrava neodvisnostne nazore generala Hertzoga, južno-afriškega ministrskega predsednika. Izrazil je ugotovilo imperijske konference, da je angleški imperij "commonwealth" narodov.

— Nobene take stvari ni kot "commonwealth" narodov, — je rekel. — Commonwealth je država z izvrševalnimi in zakonodajnimi polnomočmi in nikakega takega nadpolsopja ni nad Anglijo in dominiji.

## Panama objavila name- ravano pogodbo.

WASHINGTON, D. C., 17. dec. Najbolj radikalnim mnenjem, Državni departmet je bil večer je dal izraza John Ewart iz zelo presenečen vspricho poročil, Ottawa, prerinji podpredsednik da je bito po celi latinski Ameriki

## Bogat mladenič ubil mladega fanta.

Sin čikaškega trgovca je obdolžen, da je napadel šest let starega otroka ter ga pustil umreti v hlevu.

CHICAGO, Ill., 20. decembra. Policija je odredila večera aretacijo Harolda Coarkina starega dvajset let, sina bogatega trgovca z moko, v zvezi s smrtjo šest let starega Waltera Schmidta. Mladič je prišel predvečeršnjim zvečer v katoliško cerkev ter povedal dvema duhovnikoma, da je napadel dečka ter ga pštil umirajočega v nekem skednju.

Deček je izginil predvečeršnjim. Par ur pozneje je prišel neki mladici v St. Vincent cerkev ter povedal tam dvema duhovnikoma, da je napadel nekega dečka v Devon jahalni akademiji. Duhovnika sta domnevala, da je mladi mož zblaznel, a končno sta ga vendar spremila v skedenj. Mladi mož pa je pobegnil kmalu potem, ko sta našla duhovnika nezavestnega fanta, z razbito lobanjo.

Umril je eno uro pozneje v bolnici ter prišel le toliko k zavesti, da je navedel svoje ime.

Takoj nato se je pričelo intenzivno iskanje štirinajst let starega Riharda Popišla, šolskega tovariša Walter Schmidta. Popišla pogrešajo že izza srede, ko je zapustil dom svoje sestre. Šolski tovariši so povedali policiji o obisku nekega moškega pred enim mesecem, ko je skušal zvbati dečka v avtomobil, a dečko ni hotel iti z njim.

Dom Popišla se nahaja par blokov proč od doma umorjenega dečka. Popišel se je pogosto igral v Devon jahalni akademiji.

Iskanje Croarkina je bilo odrejeno, ko ga je imenoval George Hingle, črni uslužbenec akademije, kot človeka ki je bil v skednju z dvema dečkoma. Policija je našla nekega Horwicka, ki je povedal, da mu je dal Croarkin candy, da ga pa je pozneje poslal proč. Ko se je deček pozneje vrnil, je bil skedenj zaprt, a je čul, da je nekdo notri.

Neka družina, živeča v bližini St. Vincent cerkve, je povedala policiji, da je prišel predvečeršnjim zvečer k njim neki mladi možki ter vprašal za duhovnika z izjavo: — To je moja zadnja noč na zemlji.

Croarkin se ni vrnil domov, kot je povedala njegova mati policiji.

Napori uradnikov da identificirajo pozitivno Croarkina potom obeh duhovnikov so se izjalovili, ker nista hotela duhovnika razkriti priznanja mladica.

Duhovnika nista pričala pri inkvestu, ki je bil preložen do časa po identifikaciji mladica. Bila pa st navzoča ter govorila privatno s coronerjem.

Policija izjavlja, da je bil Croarkin že preje pod opazovanjem v zvezi z napadom na nekega fanta. Croarkin je bil agent za očetovo tvrdko.

Lastnik jahalne akademije, Nikolaj Wietor, bankir v Devon okraju na severni strani mesta, je osebo organiziral poso, ki išče napadalec.

objavljeno besedilo nameravane pogodbe s Panamo glede izdelanja utreb ob kanalu.

Pogodba je bila predložena senatu ter se bo tudi razpravljalo o njej na tajni seji panamske zbornice. Dogovorjeno je bilo, da bosta obe vladi ohranili tajno besedilo pogodbe, dokler ne bo odobrena.

Pogodba prepušča Združenim državam pri obeh nlohkih v kanalu večje ozemlje, da bodo lahko povečale svoje utrbe.

## Nemški junckerji si iščejo "carja".

Predsednik Hindenburg poskuša najti naslednika Marxovega ministva, ki je odstopilo, še pred božičnimi prazniki ter nasprotuje prošnji nacionalistov. — N a prosil je socijaliste, naj prevzamejo vlado.

BERLIN, Nemčija, 20. dec. — Predsednik von Hindenburg se je sestel večera s številnimi voditelji nemških strank v upanju, da mu bo mogoče najti moža, ki bo zmožen stvoriti nadaljni kabinet, ki bi stopil na mesto Marxovega ministva, katero je izgubila iz urada nezaupnica v državnem zboru.

Predsednik hoče dobiti nov kabinet za deželo še tekom bodočega tedna ter preprečiti s tem "interregnum" enega meseca, kar bi skrajno slabo učinkovalo na nemško zunanjo politiko. Glasi pa se, da so mu povedali voditelji, s katerimi se je posvetoval, da bi bilo boljše, če bi se pustilo stvari počivati do prihodnjega meseca, ko se bo državni zbor sestel. Med tem časom bi se ublažilo politične animoznosti, ki so se pojavile v zadnjem tednu, nakar bo mogoče izbrati vlado, ki bi lahko računala z večino v parlamentu.

Nacionalisti pa izvajajo pritisk na predsednika Hindenburga, naj imenuje kancelarja z diktatorskimi polnomočmi, na temelju XLVIII. člena nemške ustave, ki dovoljuje predsedniku poverjenje polnomoči kakemu podrejenemu, kadarkoli je Reichwehr ogrožen.

Nacionalisti trdijo, da skušajo sedaj socijalisti spraviti politiko v Reichwehr in da bi bil vsled tega predsednik upravičen imenovati diktatorja, dokler bi ne bil stvorjen kabinet. Čeprav pa so monarhistične simpatije Hindenburga zelo močne, se je vendar izkazal dosedaj smotrenim možem, ki je ostal veren svojim prisegi na ustavi in vsled tega je malo verjetno, da bi ga mogli nacionalisti pridobiti na svojo stran.

Predsednik Hindenburg se je večer posvetoval s štirimi politiki, voditelji različnih strank. Kot voditelja dveh največjih strank v parlamentu, je predsednik seveda naprosil Muellerja, socijalista in profa Westarpa, naj sestavita kabinet, a noben teh ni hotel prevzeti naloge, v kateri bi gotovo ne uspel.

V političnih krogih prevladuje mnenje, da se bo poraženi Marxov kabinet januarja meseca vrnil v urad, potem ko se bo odstranilo gotove neljube člane kot Otto Gesslerja, obrambnega ministra ter Wiljema Kuelza, ministra za notranje zadeve. Slednjemu nasprotujejo socijalisti radi njegove predloge, ki hoče odpraviti takozvano šund literaturo. Brez dvoma pa se bo Stresemann vrnil v zunanji urad.

Glasi se, da jel dal Mueller celo predsedniku zagotovilo, da bo socijalistična stranka podpirala nov Marxov kabinet, če bi se izbacilo Gesslerja in Kuelza.

Nemčija je že vajena božičnih parlamentarnih kriz, ker je to že tretja v treh letih. Pred dvema leti je resigniral drugi kabinet Marxa dne 10. decembra in pred enim letom se je umaknila vlada Luthra dne 5. decembra. V obeh slučajih je bilo stvorjeno novo ministevstvo šele sredi januarja ter se pričakuje, da se bo tudi v sedanjem slučaju sledilo temu vzgledu.

## Predsednik Diaz sluti svoj poraz.

Predsednik Nicarag u e pravi, da se ne bo mogel dolgo ustavljeti združenemu napadu liberalcev in Mehikancev, če mu Združene države ne bodo pomagale.

MANAGUA, Nicaragua, 20. decembra. — V svoji razpravi glede položaja v Nicaragu in bodočih možnosti je omenil Adolfo Diaz, konservativni predsednik, tako Združene države kot Mehiko.

— Sprejel sem predsedništvo Nicaragve v pričakovanju, — je rekel, — da bodo Združene države pomagale pri uveljavljenju reda ter zagotavljenju miru. Dan po svoji inavguraciji sem se obrnil na vlado Združenih držav ter prosil za njih podporo pri rešitvi sedanjega krize, da se izloči nadaljne sovražnosti in invazijo od strani Mehike.

Od takrat naprej sta prišli dve ekspediciji na obal Nicaragve. Izkreato se je orožje, municijo in osebje iz Mehike in liberalci so ustanovili vlado.

— Pečati se moram z vprašanjem v slučaju, da ne bo prišla pričakovana pomoč, če bi ne bilo boljše postopati direktno s predsednikom Callesom, da se reši življenja in industrije v Nicaragu.

— Ne morem pa vrjeti, da bi stala vlada Združenih držav na strani ter dovolila Mehiki, da strmoglavila vlado v Nicaragu, ki je bila odobrena od Združenih držav.

SAN SALVADOR, 20. decembra. — Vlada San Salvadorja je priznala režim Diaz v Nicaragu, temelječa svojo akcijo na centralno ameriške dogovore, sklenjene v Washingtonu, katere je Salvador deloma odobril.

Uredniki glavnih listov v Salvadorju so poslali Panameriški uniji v Washingtonu izjavo, v kateri se proglašajo za organizacijo za brezkoristno.

## Odobrenje panamske pogodbe.

LONDON, Anglija, 20. decembra. — Novo panamsko-ameriško pogodbo je odobril list Sunday Observer. List pravi:

— V kolikor je prizadeta Amerika, je to ameriška zadeva. V kolikor pa je prizadet ostali svet, bodo učinki te pogodbe dobrodejni. Panamski kanal je važna trgovska pot za angleško trgovino. Polna kontrola kanala od strani Zdržav vzbuja zaupanje svetovnega pabrodstva, prav kot kontrola Suškega prekopa od strani Anglije.

## BEOGRAD SE NE MENI ZA ALBANSKO POGODBO

Jugoslavija se boji, da tiči Italija za albanskim povabilcem. — Jugoslavija se ne boji Italije, pač pa Anglije, ki je z Italijo v zvezi. — Uzunovič ne more stvoriti kabineta. — Vsi državni posl: počivajo.

BEOGRAD, Jugoslavija, 20. decembra. — So glasno z dobro informiranim tukajšnjim mnenjem ni nikake možnosti, da bi sprejela Jugoslavija zadnjo ponudbo Albanije, da sklene z Beogradom pogodbo, slično oni, ki je bila pred kratkim sklenjena z Italijo, dokler ne bo stvorjen nov kabinet. Celu v takem slučaju pa bi ne bila ponudba pre nagljeno sprejeta radi skrajne rezerve, katero je opaziti v visokih političnih krogih.

Tukaj prevladuje mnenje, da je albansko ponudbo spočela Italija ter se jo smatra ali za past ali pa za nepraktično odredbo, ki bi dovedla do raznih frkicij.

Jugoslovani ne žele skleniti nobene pogodbe z Italijo ter mislijo, da je boljši način, kako zavarovati varnost na Balkanu, da sklenejo Anglija in Francija ter Italija in Jugoslavija mednarodni dogovor glede Albanije.

Hitro pridobiva na moči prepričanje, da bi morala Jugoslavija storiti v prvi vrsti vse mogoče, da si pridobi podporo Anglije. Tega mnenja so tudi voditelji glavnih političnih strank.

Sovjeti so že pričeli s pogajanjem z Jugoslavijo potom ruskega poslanstva na Dunaju, vendar pa je skoro gotovo, da bo jugoslovanska zunanja politika v glavnem odvisna od uspeha ali izjalovljenja, da si pridobi podporo Anglije.

— Ne Italije, — je rekel eden vodilnih politikov, — temveč Anglije za Italijo se bojimo.

Medtem pa je potekel že enajsti dan ministrske kriz, ne da bi se zaznamovali kak napredek. Vretno pa je, da se bo ministrski predsednik Uzunovič odpovedal svojim naporom, da sestavi novi kabinet. Povsem negotovo je, komu bo kralj poveril sestavo kabineta. Vsled dolge krize je prekinjen ves vladni pseel. Glavna težkoča pri stvorenju vlade ni vprašanje principov, pač pa strankarsko žonganje za pozicije, v pripravi za volitve, ki se bodo v kratkem vršile.

PRAGA, Čehoslovaška, 20. decembra. — Prager Tagblatt pravi v nekem članku glede konflikta male antante in Italije, da je Albanija pred sklenitvijo svoje pogodbe z Italijo stavila ponudbo, da se pridruži mali antanti in da je hotela šele nato skleniti dotično pogodbo z Italijo.

## Egipt bo pokupil bom- baž.

KAJIRA, Egipt, 20. decembra. Po zadnjem sklepu poslanske zbornice ugatavlja neki vladni komunekej, da je sklenila vlada stopiti na bodoči bombažni trg. V vsakem slučaju bo zahtevala dobavo bombaža. Vlada daje izraza domnevi, da niso cene posledica ekonomskih faktorjev, temveč pri-

tiska na trg, proti kateremu se hoče boriti.

## Kolizija s krayo.

PORTLAND, Me., 20. dec. — Lastnik nekega avtomobila, ki je ubil kravo, je dobil večeraj \$198 kot odškodnino za poškodbe avtomobila. Krava je prišla na pot z zavezanimi očmi.

## Seznam.

To je seznam, ki pokaže, koliko ameriškega ali kanadskega denarja nam je treba poslati, da poskrbimo v stari domovini izplačilo označenega zneska, bodisi v dinarjih ali tirah. Podatki so veljavni do preklica, ki se po potrebi objavi na tem mestu. Ne dvomimo, da Vam bo ta ponudba ugajala, posebno če, ako boste vpoštevali svojo korist in našo zanealjivo ter točno potrebo.

Dinarji		Lir e		
Din. ....	500	\$ 9.45	Lir ..... 100	\$ 5.20
Din. ....	1,000	\$ 18.60	Lir ..... 200	\$ 10.10
Din. ....	2,500	\$ 46.25	Lir ..... 300	\$ 14.85
Din. ....	5,000	\$ 92.00	Lir ..... 500	\$ 24.25
Din. ....	10,000	\$ 183.00	Lir ..... 1000	\$ 47.50

Za pošiljate, ki presegajo Desettisoč Dinarjev ali pa Dvatisoč Lir dovoljujemo poseben znesku primeren popust.

Nakazila po brzojavnem pisnu izvrinjemo v najkrajšem času ter računamo za stroške \$1.—

**FRANK SAKSER STATE BANK**  
82 Cortlandt Street  
Phone: CORTLANDT 4687  
New York, N. Y.

## Posebni po- datki.

Prislojblina za izplačila ameriških dolarjev v Jugoslaviji in Italiji naša banko sledi za \$25, all manji znesek 75 centov; od \$25, naprej do \$300, po 3 cente od vsakega dolara. Za večje svote po pismenem dogovoru.

# GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by  
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY  
(A Corporation)

Frank Sakser, president. Louis Benedik, treasurer.  
Place of business of the corporation and addresses of above officers:  
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"  
"Voice of the People"

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto selja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za snozestvo za celo leto	\$7.00
Za štiri leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00.

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izveniš nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebni se ne priobčujejo. Denar naj se blagoviti pošiljati po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejénjo bivalište naznaniti, da hitreje najdemo naslovnika.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.  
Telephone: Cortlandt 2876.



## NAPREDEK PROHIBICIJE

Ameriški reformatorji ne prestano pridigujejo o napredku prohibicije.

O groznem napredku prohibicije. O takem napredku, ki ga ne more nihče zadržati.

Prohibicija res napreduje, toda v nasprotno plat kot bi hoteli in želeli suhači.

V kanadski provinci Ontario je prohibicija naprimer tako napredovala:

Leta 1919 so se vršile volitve, in takrat so imeli suhači nad 400,000 glasov;

leta 1921 so imeli suhači 167,000 glasov večine;

leta 1924 je ta večina znašala le 30,000 glasov;

leta 1926 pa niso imeli suhači nobene večine.

Narod se je zdrnil, iztrezil in izpregledal ter prohibicijsko postavo preklical.

## RADIČ IN PAŠIČ

Jugoslavija je imela še pred kratkim dva značilna voditelja. Pašiča in Radiča. Pašič je umrl. Radič je ostal.

Žal, da je bil Pašič bolj Srb kot pa Jugoslovan, in da so Radiču bolj pri sreju Hrvatje kot pa Jugoslani.

In navsezadnje je žalostno, da je slovenska politika bolj jugoslovska kot pa slovenska.

Nič zato! Tudi ta čudna zmeda se bo enkrat razresila, tudi naše zagoteno vprašanje, — vprašanje svete narodne trojice bo enkrat razvozlano.

Razvozlale ga bodo prihodnje generacije, ki nam bodo, vpoštevajoč razmere, v katerih smo živeli, odpustile vse naše sedanje narodne grehe in pregreške ter nam bodo hvaležne za krasno in bogato dedščino.

## IZ URADA BLAGAJNIKA SLOVENSKEGA ZAVETIŠČA

Ker mi je slučajno prišel v roke izrezek iz "Glas Naroda" z dne 9. decembra l. 1926. zeleč pojasnila glede Slovenskega Zavetišča, hočem tukaj objaviti sledeče:

Kaj se je o tem pisalo v slovenskih listih v zadnjir par letih, mi ni znano, ker nisem v tem času prejemal nobenega, niti nisem imel prilike jih dobiti v roke; direktno ali osebno tudi nisem bil o tem nobenkrat vprašan.

Ideja Slovenskega Zavetišča se ni porodila v Chicagu kakor se je pisalo, ampak pri osebju Narodnega Vestnika v Duluth, Minn. leta 1912; Josip Koshak in Ivan Zupan sta bila prva, ki sta začela pisati o tem in nabirati prispevke potom Narodnega Vestnika.

Akeija je kmalu postala precej popularna, in po več naselbinah se je začelo nabirati darove. Skoraj vsi slovenski listi so bili naklonjeni in so pisali v prid Zavetišča.

V Chicagi se je osnoval nekak začasen odbor, ki je tudi nabiral prispevke v to svrhu; ta je tudi sklical prvo zborovanje, ki se je vršilo v Chicagi v začetku leta 1913.

Pri tej priliki so bili imenovani v glavni in izvrševalni odbor po en zastopnik od vsakega lista, ki je deloval za to akeijo, in zastopniki podpornih Jédnot, ki so se strinjale s to idejo.

V glavni odbor so bili izbrani Frank Sakser, predsednik; Paul Schneller, podpredsednik; Frank Kerže, tajnik in Geo. L. Brozich, blagajnik.

Navdušenje je bilo precej povoljno, dokler se ni pojavila svetovna vojna. Od onega časa naprej se je za-

nimanje čedalje bolj manjšalo, dokler ni popolnoma zapalo.

V tem času se je nabralo v ta sklad približno \$4,000.00 kakor je razvideti iz sledečega računa, ki tudi kaže posamezne darovalce večjih svot:

Frank Sakser	\$ 450.00
Geo. L. Brozich	\$ 350.00
Nabrano po:	
Narodni Vestnik, Duluth, Minn.	\$ 743.80
Frank Kerže, tajnik	\$ 637.03
Začasni Odbor, Chicago, Ill.	\$ 566.11
Razni tajniki društev in drugi nabiraleci	\$ 231.59
Skupaj	\$2,978.53
Naraspale obresti,	\$1,071.32

Skupna svota \$4,049.85

Bolj podoben račun je bil že svoječasno priobčen. Kar se tiče denarja, ki je bil nabran za Zavetišče, moram povedati, da sem ga skupaj z mojimi prihranki vred vložil v neko posestvo, katero je kazalo izvanredno dobro varnost. Podjéteje ni do danes koristonosno izpadlo vsled nepričakovanih zaprek, katerih jaz nisem mogel preprečiti.

To sem storil popolnoma na svojo lastno odgovornost in v tem priznam, da nisem postopal pravilno. Izjavljam pa, da nisem storil tega z namenom izkoristiti svojo pozicijo pri Zavetišču. Razmere so nanesle, da sem postal sam žrtev prevelikega zaupanja drugim, (o čemur bom mogoče imel še priliko spregovoriti) in tako sem danes sam največ prizadet.

Denar, kateri je bil meni zaupan, bo enkrat, mogoče kmalu, povrnjen z obrestimi vred, zato bom skrbel do moje skrajne moči.

Nobenemu ni bolj hudo, kakor meni samemu, da ga ne morem takoj izročiti, ker vem, da bi se danes lahko obrnil za druge potrebe rojakov, katere so tudi meni pri sreju in katerim bi sam rad pomagal, kakor sem to večkrat storil v prejšnjir časih.

Onim, kateri so sami kaj darovali za Slovensko Zavetišče drage volje dam podrobnejše podatke, ako se obrnejo na mene direktno.

Na kritiko onih pa, ki niso nikdar prispevali ne za to, niti ne za kako drugo dobro stvar med našimi rojaki, se ne bom oziral.

Za vse svoje delo pa sem pripravljen odgovarjati sam.

GEO. L. BROZICH.

## Novire iz Jugoslavije

Uboga šivilja v Novem Sadu zadel v državni loteriji četrtilijona dinarjev.

Novi Sad govori te dni samo o sreči uboze šivilje Mariške, stanojoče v Nemški ulici. Nameščen je v nekem modnem salonu v Novem Sadu ter si prisluži jedva toliko, da se s svojo materjo skromno preživlja. Obe stanujeta v majhnem stanovanju, a še to bosta v kratkem izgubili, ker jima je hišni gospodar že pred meseci odpovedal in bi bili že sedaj na cesti, da se jih ni usmilil in jim dovolil odlog, dokler ne najdeta kje drugod zavetišča. Baš zadnje dni, ko se je bližal 1. in je bilo treba vnovič prositi za podaljšanje roka za izselitev, je imela uboga šivilja, 30-letna blondinka, velike skrbi. Njena stara mati že dalje časa boleha.

V tej svoji tugi in skrbeh je že čisto pozabila, da je pred par meseci kupila četrtilinsko srečko državne razredne loterije. Malokdaj se je zmisli na to in se takrat ji je bilo skoraj vedno žal za denar, ki ga je po nepotrebnem izdala. Toda: vsak je svoje sreče kovač. Kakor blisk pa se je razširila te dni po Novem Sadu vest, da je zadel nek Novosadčan glavni dobiček. Vse je drvelo v prodajalnice srečk, da se informira, kdo je oni srečnež, ki se mu tako smehlja usoda. Banka se je takoj telefonično obrnila v Beograd za potrdilo te vesti. Glavni dobiček še sicer ni bil izreban, pač pa je zadela srečka, ki je bila prodana, 1 milijon dinarjev. Ena četrtilinka je bila prodana v Novem Sadu in sicer jo je kupila šivilja Mariška N. Banka je takoj poslala svojega uradnika po njo. Uradnik je odbrzel z avtomobilom, da ji čim prej sporoči vest. Šivilja je bila nemalo presenečena, ko je izvedela, da dobi četrtil milijona. Še bolj vesela pa je bila njena stara mati, ki sedaj vsakomur pripoveduje, da je sedaj konec njenega po-

**ZA DENARNE VLOGE, ki jih prejmemo do vteviši 13. januarja 1927, plačamo po—**

**4%**

obresti že od 1. januarja naprej.

Mesečno obrestovanje je posebna ugodnost, ki jo nudi naša banka vlagateljem.

Vse vloge stoje pod nadzorstvom bančnega oddelka države New York.

Ob Novem letu se Vam toraj nudi ugodna prilika, da pričnete novo oziroma povečate staro vlogo.

**FRANK SAKSER STATE BANK**  
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

manjkana in trpljenja. Mariška je odšla takoj v banko, kjer se je med tem zbrala že cela gruča radovednežev, da vidijo, kako se bo vedla bodoča posestnica milijona. Toda Mariška je ostala precej hladna Na vprašanja je odgovarjala mirno in trezno. Najprej bo poskrbela za svojo mater, ki jo pošlje na letovišče, med tem pa bo kupila kako hišico, ki si jo bo po svojem okusu uredila. Ostane pa še nadalje v službi, ker ni vajena postopanja. Ko ji je bančni ravnatelj izročil hranilno knjižico, glesoč se na 250,000 Din., se je pripetilo nekaj čisto vsakdanjega. Ljudje so se čudili njeni hladokrvnosti, obenem pa z zadovoljstvom ugotavljali, da je bila tokrat fortuna pravična, ker je poklonila podporo potrebnim ljudem in osrečila dvoje sre.

## Krivo maščevanje nad nezvesto ljubico.

Tehnik Milan Mihajlovič in soproga beograjskega novinarja Kozara Vidakovič roj. Milanovič sta se že poznala iz mladih let. Oba sta bila doma iz Čačke in že zgodaj se je razvilo med njima pravo intimno prijateljstvo, ki se je pri Mihajloviču končno razvilo v ljubezen. Pred kratkim se je nje gova prijateljica poročila z beograjskim novinarjem Slobodanom Vidakovičem in Mihajlovič je postal popolnoma spremljen. Dolgo je snoval načrte, kako bi se maščeval nad nezvesto ljubico. Te dni zvečer je gospa Vidakovič sedela v kavarni "Moskvi" pri oknu. Zagledal jo je Mihajlovič, ki je takoj nato zavil v kavarno. Gospa je spoznala, da se bje v tehnikovi notranjosti težak boj. Slutila je pretečo nevarnost. Zmenjala sta sprva nekaj brezpomembnih fraz, nakar je Mihajlovič urno potegnil iz žepa bodalo ter gospo večkrat sunil v prsa, da se je nezavestna zgrudila na tla.

Napadalec se prijel in ga izročili policiji. Teško ranjeno gospo so prepeljali v sanatorij, kjer so je operirali. Ima pet ran. Mihajlovič je pri zaslišanju kazal znake blaznosti. Vidakovičeva je bila takoj po prevozu v bolnici operirana, vendar pa ni upanja, da bi okrevala.

## Ljubavna tragedija.

V Subotici se je začetkom meseca odigrala v nekem večjem hotelu krvava ljubavna tragedija. Neko nedeljo zjutraj so našli v sobi b mlaki krvi lepo in mlado ženo Terezo Glantz, soproga uglednega odvjetnika iz Sombora, poleg nje pa je nezavesten in okrvavljen ležal njen ljubimec, bančni uradnik Štefan Schaefer. Ker je žena kazala še znake življenja, so jo najprej prepeljali v bolnico in čez nekaj dni nato v Sombor k njenemu možu, toda med potjo je umrla. Zdravniki so skušali ohraniti življenje težko ranjenemu bančnemu uradniku. Vsa zdravniška umetnost je bila tudi v tem slučaju brez uspeha. Odpeljali so ga celo na Dunaj, da bi ga tamonji zdravniki operirali in ozdravili. Schaefer pa je te dni podlegel težki operaciji in umrl. Vsa somborska in subotička javnost je nervalno pričakovala končne izpovedi bančnega uradnika, toda ta je vzel svoje tajnosti in zagonetka ljubavne tragedije seboj v grob...

## Turki in charleston.

Tudi Turkom je charleston že zrastleč glavno in kakor poročajo listi, ga je vlada sklenila prepovedati po vsej državi. Odločeno za njen ukrep je bilo baje dejstvo, da so si nekateri obilnejši turški mladeniči pri učenju prelomili noge. Razen tega so se na plesnih prireditvah, kjer je prevladoval charleston, pripetile tudi druge nezgode, o katerih pa listi ne prinašajo nikakih podrobnosti...

## Turki in charleston.

Tudi Turkom je charleston že zrastleč glavno in kakor poročajo listi, ga je vlada sklenila prepovedati po vsej državi. Odločeno za njen ukrep je bilo baje dejstvo, da so si nekateri obilnejši turški mladeniči pri učenju prelomili noge. Razen tega so se na plesnih prireditvah, kjer je prevladoval charleston, pripetile tudi druge nezgode, o katerih pa listi ne prinašajo nikakih podrobnosti...

## Svetilnik na Etni.

Italijanska vlada namerava postaviti na Etni velikanski svetilnik, ki naj bi služil kot orientacijska točka za letala in ladje. Svetilnik bi dajal za tisoč svetlobe. Ladjam v Sredozemskem morju bi bilo s tem mnogo pomagano.

## Zdravstveno stanje japonskega cesarja.

Cesar Jcshito je pričel zavzivati lahko hrano ter s tem oživil upanja vsega naroda, ki moli za njegovo okrevanje. — Trgovsko in socijalno življenje Japonske je dejanski prenehalo.

TOKIO, Japonska, 20. decembra. — Praktično nobene izpremembe v zdravstvenem stanju cesarja Jcshito ni bilo opaziti danes zjutraj ob osmih, soglasno z buletinom, katerega je izdal hišni department. Temperatura je znašala nekako sto, žila 118 in dihanje 22. Smatra se za vrjetno, da bo trajalo sedanje zdravstveno stanje mikada par dni.

Celi kabinet, visoki uradniki in člani cesarske družine pričakujejo v Hayama nadaljnih razvojev. Ze več dni so vsa svetišča na Japonskem polna vernikov, ki molijo, da bi bilo ohranjeno življenje cesarja.

Pozno včeraj popoldne, ko so njegovi verni že skoro obupali v boju proti pljučnici, ki je že več kot en teden izpodkopavala življenje vladarja, se je zdravstveno stanje bolnika naenkrat toliko izboljšalo, da je mogel zavziti nekaj hrane, obstoječe iz mleka, juhe, vina in rmenjakov.

Več kot sto časninarjev je oblegalo letočno palačo v Hayama. Kljub zaletovom spremstva, da navajajo izdani buletini resnično stanje cesarskega bolnika.

Ta radovednost časninarjev je posledica japonskega običaja, da se zadržuje poročilo o smrti, dokler ne prevedejo mrtvega monarha v Tokio.

Tako objavo bi podal hišni department, ki bi tudi objavil, da je zasedel prestol prestolonaslednik Hirohito, ki je že od leta 1921 regent Japonske ter zastopa svojega invalidnega očeta.

Glavna gledišča v Tokio so zaprla svoja vrata za nedoločen čas. Iz Osake poročajo, da so bile prekinjene vse trgovske delavnosti mesta.

Dejanski se je cela oficijelna Japonska zbrala v Hayami. Vas ob morskobali, 33 milj od glavnega mesta, je postala dejanski začasno glavno mesto cesarstva. Vojaki in policisti polnijo este in strazižo palačo, v kateri se bori bori mikado za svoje življenje.

## Prikrajšane kadilke.

Na angleških železnicah je bilo dosedaj tako urejeno, da so imeli vozovi posebne oddelke za dame, posebne za kadilce in posebne za nekadilce.

Toda spričo vedno bolj naraščajočega števila kadilk so železnice družbe sklenile, da bodo poslej ukinitile posebne oddelke za dame, češ, da so preslabo zasedeni. Tako bodo odslej na angleških železnicah na razpologo le dve vrsti oddelkov: eni za kadilce, drugi pa za nekadilce, ne glede na spol.

Angležine se zavoljo te ureditve že razburjajo, pa jim ne bo nič pomagalo, — dokler se ne odvažijo kajenja.

## SLOVENSKO - AMERIKANSKI KOLEDAR

za leto 1927.

Koledar ima izredno izbrano in zanimivo vsebino.

Članki, slike, povesti, zanimivi voisti.

**TRISTOLETNIKA NEW YORKA**

(s slikami)

STANE 50 CENTOV s poštnino vred.

Še nikdar jih nismo prve dni meseca decembra toliko prodali kot letos.

Tiskali smo ga omejeno število.

NAROČITE GA TAKOJ

"Glas Naroda"

82 Cortlandt St., New York

## Peter Zgaga

— Moj mož je pa že od sile, — se je pritoževala sitna ženica. — Zakaj vendar? — so jo vprašali. — Saj vedno dela, dobro služi, je lep in postaven fant, za otroke skrbi, kupi ti vse, karkoli poželiš. Kaj hočeš pravzaprav? — Ja, stvar je taka. Vse moje znanke in prijateljice se pritožujejo nad svojimi možmi. Jaz se pa ne morem. In to me strašansko ježi...

Dandanes pa človek res ne ve, če je mandele ali babica.

Ženske imajo pristrizene lase, ženske kade, pijejo vino in žganjje, nosijo moške kravate in hodijo v kijklah, katere, bi noben moški ne oblekel brez hlače.

Posebno zadnjič sem bil v zadregi.

Sel sem mimo izložbenega okna velike trgovine, v katerem je nekli človeški stvor urejal in razpostavljal blago.

Bitje je bilo vidno samo od pasu gor. Imelo je lepe lase pšenične barve, krasno rdeče naličkano polt, moški ovrtnik in uhane v ušesih, fine, male ročice, prste pa močno okajane od cigaret.

Kaj je? — sem si mislil. — Moški ali ženska?

Radovednež, ki je stal poleg mene, je uganil moje misli ter je vprašal na ves glas:

"Povej, kaj si? Moški ali ženska?"

Bitje v oknu je napelo ušesa in razširilo oči. Skomignilo je z rameni ter pokazalo z roko, da ne razume.

Iz tega sklepana, da dotični božji stvor v oknu ni vedel, če je mandele ali babica.

Neki suhač je rekel:

— Kaj nas briga: mi suhači imamo v rokah ustavo in kongres. Mokračji imajo pa pijačo.

Kot dobri prijatelji hodijo drug k drugemu na posodo.

Mokračji k suhačem po kongresne prijateljce, suhači k mokračem pa po pijačo.

Vsled tega ne bo še tako kmalu konec ameriške prohibicije.

In vsedtega ne bo v Ameriki tudi nikomur sila od žeje umerti.

Pravijo, da nameravajo uvesti enoten jugoslovsanski jezik. Jezik, kateri bo imel v sebi vse značilnosti slovenskega, hrvatskega in srbskega jezika. Kakšen bo ta jezik, zaenkrat še nihče ne ve.

Bog se nas usmilil, če bo tak, kot se ga nekateri še sedaj poslužujejo.

Pred kratkim sem namreč čital v nekem jugoslovsanskem listu oglas, v katerem je med drugim tudi to-le povedano:

"Tražite preiskourant. Boje za relief i za ručno malanje na štoftu, k tomu sve perle i flitere za plastiku".

Nikar ne naroči, prijatelj. Stavim, da bi kupil mačka v žaklju. Ali pa še kako dosti hujšo zver kot je maček.

Ljudstvo se vsemu privadi. Privadi se tudi duševni slepoti.

Med ljudmi, ki vidijo samo na eno oko, je tisti, ki vidi na obe očesi, nekaj posebnega.

In baš zato, ker mu je dan ta dar, mu ne sme nihče zavidati. Smatrajo ga za človeka in pol ali pa za veleizdajalca.

Človeku mora biti jako hudo, kadar začne tožiti, kako hudo mu je.

Najhujše mu je pa takrat, ko ne izpregovori nobene besede o bolevi. Najhujša bolest je tako strašna, da ne pozna besed in je ni mogoče z besedami izraziti.

Pred kratkim je izšla knjiga, ki opisuje razmere po ameriških ječah, jetnišnicah in zaporih.

In v knjigi je ugotovljeno ter dokazano, da ameriške ječe niso popolne.

Jaz knjige nisem čital, toda zdi se mi, da ima čitatelj prav.

Ameriške ječe, bodo šele takrat popolne, ko bodo v njih vsi tisti, ki spadajo vanj.

Pa ne samo popolne. Tudi polne bodo.

## Ko me je prišel intervjuvat.

Mlad, krepak, in vseh olik poln človek je sedel, ko sem mu poudaril prostor, in dejal, da je v zvezi z "Vsakdanjo nevihto" in je še pripomnil:

— Saj vam ni neljubo, če vas intervjuvam? —

— Če me... —

— ... če vas intervjuvam.

— A tako. O seveda! Kajpa. Hm. O seveda.

Tisto jutro mi ni bilo nič kaj prav. Zdelo se mi je, da je moj duh res nekoliko utrujen. Pa sem stopil k omari za knjige. Šest do sedem minut sem iskal, vendar sem moral le vprašati mladega šlovača:

— Kako se pa piše?

— Piše? Kaj pa?

— Intervjuvat.

— O ti moj Bog! Zakaj pa hočete to napisati?

— Saj nočem napisati; le pogledal bi rad, kaj pomeni.

— To je pa že čudno, prav zares. Saj vam lahko povem, kaj pomeni, če vi, že... —

— O dobro, dobro! Je že prav. Prav hvaležen vam bom.

n: i-n, ter-ter, inter... —

— A z i pišete vi to?

— Seveda.

— Zatorej sem tako dolgo iskal.

— Hm, gospod, a čem bi pa vi pisali to?

— O, jaz — jaz res ne vem. Listal sem po leksikonu in sem iskal zadaj, sem mislil, da bo kje med slikami. Pa je zelo stara izdaja.

— No, predragi gospod, slike pa ne bi tudi v najnovejši izd... Oprostite, veleseni, saj mi ne zamerite, vendar niste tako — tako — inteligentni, kot sem mislil. Brez zamere — brez zamere.

— O, prosim, prosim! To so mi že večkrat dejali, in celo taki, ki se jim ni bilo treba bližiti in so rekli, da se mi precej čuden in top. Da, da, prav vzhiceno govorijo o tem.

— No, razumem. Vendar, kar je glede intervjuva... Znano vam je, da je tako v navadi, da intervjuvajo vsakega človeka, ki je v javnosti.

— Tako? Nisem vedel. To mora biti res zanimivo. S čem pa vi to naredite?

— (Hm, hm hm, — to ne kaže nič dobrega.) Včasih bi moral človek narediti to stvar s palico. Navadno pa je tako, da oni, ki intervjuva, sprašuje; tisti, ki je intervjuvan, pa odgovarja. Tako je zdaj v modi. Ali dovolite, prosim, da vas vprašam o najvažnejših podatkih; ki bodo pojasnili vaše javno in zasebno življenje?

— O, to me veseli! Seveda — to je res, precej pozabljiv sem, a upam, da vam je to vseeno. Prav zamešan je ta moj spomin, čudovito zmešan. Včasih kar dirja; pa pride doba, ko potrebuje štiri najst dni, da prehodi eno samo točko. Prav zelo me skrbi.

— Nič ne de; samo da storite, kolikor morete.

— Bom. Se bom zelo potrudil.

— Hvala. Ste pripravljeni zdaj?

— Sem.

Vprašanje: Koliko ste stari?

Odgovor: Devetnajst v juniju.

— Je-li mogoče? Mislim sem, da ste pet do šestintrideset let stari. Kje ste rojeni?

— V Missouriju.

— Kdaj ste začeli pisateljvati?

— Leta 1836.

— Kako vendar, če ste pa šele 19 let stari?

— Ne vem; kar čudno je, kaj ne?

— Zares čudno! Kateri človek se vam zdi najbolj poseben, kar jih poznate?

— Aaron Bur. (Bur je bil podpredsednik Združenih držav in je leta 1804 v dvoboju ustrelil zaslužnega državnika Hamiltona.)

— Saj ga vendar niste mogli poznati, če ste šele devetnajst let stari?

— Sem si le mislil, nič drugega. Kako ste spoznali Burra?

— Eh, nekoč sem bil slučajno pri njegovem pogrebu in mi je rekel, da naj nikar tako ne razsajam in... —

— Bog pomagaj! Če ste bili pri njegovem pogrebu, je bil on vendar mrtev! In če je bil mrtev, mu

## ZENSKA — NEKOČ IN SEDAJ

### Kako neguje Parizanka svojo lepoto.

Parizanka Antoinetta Donnelly je sestavila pravila za nego lepote in individualnosti. Damam, ki bi rade ostale dolgo lepe ali pa odpravile razne hibe na sebi svetuje Donnelly, naj stopijo pred veliko ogledalo in ugotovijo vse telesne napake, ki jih je treba zabeležiti, potem pa razmišljati, kako bi se dale odpraviti. Med Francozinjami najdete težko dve, ki sta si podobni. V Ameriki in Angliji so pa vse ženske enake. Tam si ženske prizadevajo potisniti svojo individualnost k tlorisu in se prilagoditi monotonemu modernemu tipu. Francozinje ravna drugače. Njim je individualnost najvažnejša. Neka francoska igralka, ki ima neobičajno velik nos, se drži principa, da je treba tudi svoje nedostatke pokazati. Zato skrbi vedno, da njen nos vsi vidijo, kar se tudi brez njenega prizadevanja zgodi. In kljub te-

mu je igralka v Franciji na glesu kot lepota. Glavno je, da se razlikuje od drugih.

Filozofija francoskih žensk bi se dala izraziti tako-le: Kar se ne da izpremeniti, se lahko izpopolni ali popravi. Najbrša zunanost je lepa, ako izraža žensko individualnost. Francozinja rabi redno puder v taki obliki, kot se prodaja. Kupi več vrst pudra in ga meša dotlej, dokler ne dobi barve svoje kože. In to je nova poteza njene individualnosti. Karakteristično barvanje obrvi in trepalnic ostane vedno tajna elegantnih Francozinj. Mnogo drži Francozinja tudi na obseg svojega telesa. Ako je suha, si prizadeva postati še tanjša. Suha Francozinja nikoli ne nosi obleke, v kateri se zdi debelejša. Pa tudi okrogle, debele nosne Perizanke ne nategajo nase ozke obleke, ker dobro vedo, da so v takih oblekah še debelejše.

### Perzijska žena.

Tajinstveni pajčolan obdaje perzijsko ženo, obdaje jo teman in umazan šlem, v katerem prevladajo polovice svojega življenja. — Kakor preplašena ptica hiti na ulici, kot sužnja živi v haremu, — strogo, tajinstveno življenje muslimanke. Vsakemu muslimanu, ki ni sam oženjen, oziroma mož, oče ali brat, vsakemu tujeu ostane misterij harema prikrit, nepoznan. Dolga halja, s katero je odeta Perzijska, daje samo slutiti, kake dražesti prikriva. Tu in tam se morda prikaže izpod nje lepo oblikovana nožica, diskretno izdaje morda še obliko ramen ali velike, sanjave črne oči. V deželi iz "Tisoč in ene noči", v deželi nepreglednih step in pečin, v zelenimi oazami, posejani s kupolami in minareti mošej, ki so podobne zlatim turbanom in deželi, ki slovi po svojih magičnih bajkah, v tej deželi živi žena še danes v okovih za naše pojmovanje groznega harema.

Harem se imenuje "zenska soba" ali hiša. Navadno jo deli vrt od stanovanja posestnikov in moza. Kot eden najlepših slovi harem princea Sarem ol Dowleya v Ispahnu, čarobnem mestu saha Abasas. Princ sam in njegova ožja okolica so se že oprijeli zapadne kulture in nastopajo kot elegantni, posvetni ljudje z evropskimi manirami. Toda princeza, četudi se oblači po najnovejši pariški modi, živi še vedno v haremu. Če se kaki Evropejki posreči, da dobi dostop v haremske prostore — kar pa se le redko zgodi — jo spremlja vedno en evnuh z belim turbanom. Na haremskem dvorišču sreča navadno princezino spremljevalke, zbrane okoli vodnega bazena, odete z belimi pajčolani, ki se slikovito ovijajo okrog belih ramen. Vsako tujko, zlasti pa inozemko, smatrajo za nečisto, oskrnjeno. Princezinja sprejema obiske v salonu, urejenem po strogem francoskem okusu. Govori perfektno francoščino, njeno spremstvo pa ne zna niti francoščine niti angleščine, dasi dandanes vsak naobrazen Perzijski govori navadno oba jezika. — Mnogi znajo tudi nemško. Perzijska žena v izobrazbi daleč zaostaja za moškimi.

Haremsko življenje perzijske žene je združeno z zastarelimi in nenavadnimi običaji. Pred poroko ne more noben mož videti svoje bodoče družice, niti nevesta ženska, s katerim bo vezana vse svoje življenje. Samo mati ali streže ji pripovedujejo o njem ali njemu o njej. Zato tudi v zadnjem času mnogi izobraženi Perzijski nočejo stopiti v zakon vse dotlej, dokler se ti zastareli običaji ne odpravijo. Najmanj, kar zahteva, je, da prej vidijo in spoznajo svojo bodočo ženo. Koran sicer nikjer ne prepisuje onega turboti to igro. In je vstal in prisedel h kočijažu.

Toda vzgled Kemal paše, ki je brezobzirno pomedel z vsemi takimi preživimi predpisi in navadami, bo prej ali slej prodril tudi v Perzijo. In to je danes še največja tolažba in up perzijske žene.

— Harem se imenuje "zenska soba" ali hiša. Navadno jo deli vrt od stanovanja posestnikov in moza. Kot eden najlepših slovi harem princea Sarem ol Dowleya v Ispahnu, čarobnem mestu saha Abasas. Princ sam in njegova ožja okolica so se že oprijeli zapadne kulture in nastopajo kot elegantni, posvetni ljudje z evropskimi manirami. Toda princeza, četudi se oblači po najnovejši pariški modi, živi še vedno v haremu. Če se kaki Evropejki posreči, da dobi dostop v haremske prostore — kar pa se le redko zgodi — jo spremlja vedno en evnuh z belim turbanom. Na haremskem dvorišču sreča navadno princezino spremljevalke, zbrane okoli vodnega bazena, odete z belimi pajčolani, ki se slikovito ovijajo okrog belih ramen. Vsako tujko, zlasti pa inozemko, smatrajo za nečisto, oskrnjeno. Princezinja sprejema obiske v salonu, urejenem po strogem francoskem okusu. Govori perfektno francoščino, njeno spremstvo pa ne zna niti francoščine niti angleščine, dasi dandanes vsak naobrazen Perzijski govori navadno oba jezika. — Mnogi znajo tudi nemško. Perzijska žena v izobrazbi daleč zaostaja za moškimi.

— Harem se imenuje "zenska soba" ali hiša. Navadno jo deli vrt od stanovanja posestnikov in moza. Kot eden najlepših slovi harem princea Sarem ol Dowleya v Ispahnu, čarobnem mestu saha Abasas. Princ sam in njegova ožja okolica so se že oprijeli zapadne kulture in nastopajo kot elegantni, posvetni ljudje z evropskimi manirami. Toda princeza, četudi se oblači po najnovejši pariški modi, živi še vedno v haremu. Če se kaki Evropejki posreči, da dobi dostop v haremske prostore — kar pa se le redko zgodi — jo spremlja vedno en evnuh z belim turbanom. Na haremskem dvorišču sreča navadno princezino spremljevalke, zbrane okoli vodnega bazena, odete z belimi pajčolani, ki se slikovito ovijajo okrog belih ramen. Vsako tujko, zlasti pa inozemko, smatrajo za nečisto, oskrnjeno. Princezinja sprejema obiske v salonu, urejenem po strogem francoskem okusu. Govori perfektno francoščino, njeno spremstvo pa ne zna niti francoščine niti angleščine, dasi dandanes vsak naobrazen Perzijski govori navadno oba jezika. — Mnogi znajo tudi nemško. Perzijska žena v izobrazbi daleč zaostaja za moškimi.

Haremsko življenje perzijske žene je združeno z zastarelimi in nenavadnimi običaji. Pred poroko ne more noben mož videti svoje bodoče družice, niti nevesta ženska, s katerim bo vezana vse svoje življenje. Samo mati ali streže ji pripovedujejo o njem ali njemu o njej. Zato tudi v zadnjem času mnogi izobraženi Perzijski nočejo stopiti v zakon vse dotlej, dokler se ti zastareli običaji ne odpravijo. Najmanj, kar zahteva, je, da prej vidijo in spoznajo svojo bodočo ženo. Koran sicer nikjer ne prepisuje onega turboti to igro. In je vstal in prisedel h kočijažu.

Tedaj se je mladi mož z vsem spoštovanjem odpravil. Prijeten človek, kar nerad sem se ločil od njega. . .

Toda vzgled Kemal paše, ki je brezobzirno pomedel z vsemi takimi preživimi predpisi in navadami, bo prej ali slej prodril tudi v Perzijo. In to je danes še največja tolažba in up perzijske žene.

**Zbornica sprejela finančni načrt.**

RIM, Italija, 17. decembra. — Po pogovoru finančnega ministra Volpija, v katerem je slednji izjavil, da bo Italija kmalu "finančno nedotakljiva", je glasovala zbornica soglasno za izdajo novih petodstotnih fašistovskih zadolžnih obligacij.

Volpi in Mussolini sta si medsebojno delila komplimente za uspeh notranjega posojila.

## RDEČI KAPITAN ARE-TIRAN

Bivši diktator italijanskih mornarjev, znan pod imenom rdeči kapetan Giulietti, s katerim sta imela tajne stesnanke tudi d'Annunzio in Mussolini, je bil 9. novembra v Rimu aretiran. O njegovi aretaciji so smeli italijanski listi poročati šele koncem meseca. Vlada je odredila to aretacijo zato, da bi se mogla polastiti milijonov lir, ki so pripadali strokovnemu združenju mornarjev in ki jih je Giulietti spravil pri svojih prijateljih. Ko so oblasti zahtevale, naj jim izroči ta denar, se je odločno uprl.

Giulietti je bil leta 1919 vsemožečen. V zvezi s socijalno-revolucionarnimi organizacijami je obvladal in pozneje tudi ustavljal ves pomorski promet. Zasedel je s svojim revolucionarnim štabom ladje in odredil splošno stavko. Vse potnike je dal izkrcati. Mornarji so se mu brezpogojno pokorili. Giulietti jim je izjavil, da so lastniki ladij lopovi, ki morajo plačevati posadko z zlatom. Vsem mornarjem je dal najlepše kabine in najboljšo hrano. V genevskem pristanišču so se stekali takrat v njegovo blagajno težki milijoni. Na ladjah je uvedel boljše viški režim in popolno enakopravnost vseh, od kapitana do zadnjega mornarja. V resnici so bili italijanski mornarji takrat absolutni gospodari nad pomorskim prometom. Na ladjah so pripravili za svoje ožje prijatelje in prijateljice razkošne pojedine. Skratka, v italijanski mornarici je zavladala prava boljševiska revolucija.

Strokovno združenje mornarjev je podpiralo vse boljševiske pokrete in mornarji so nosili Giulietti svoj denar. Mož je bil dolgo časa njihov malik. Ko pa je začel njegov vpliv pojenjati, se je sprijaznil z d'Annunzijem, takratnim gospodarjem Reke, in s fašizmom. Za časa fašistovskega pohanja na Rim, je bila njegova moč še velika. Mussolini mu so bili vplivni zavezniki dobrodošli in zato mu je šel zelo na roko. Sklenil je z njim pogodbo, katero je pozneje podaljšala njegova vlada. — Mussolini je priznal strokovno združenje mornarjev kot oficijelno korporacijo pod kontrolo fašistovskega reprezentanta. D'Annunzio je podpisal to pogodbo 16. oktobra 1922. Posledica tega je bila, da so se milijoni v Giulietti-jevih rokah še pomnožili.

Polagoma je pa prišel fašizem do politične moči in položaj rdečega kapitana je bil omajen. Mornarji so se spametovali in otrsili Giulietti-jeve tiranije. Na ladjah je zavladal prejšnji red in s tem je bila njegova popularnost najhujše prizadeta. Njegovi diktaturi je napravila konec zakonita uvedba sindikalizma. Njegovi največjeji prijatelji so mu obrnili hrbet in ga izdali zmagovitemu fašizmu. Mož, ki je bil eden glavnih čimteljev boljševiske povojne Italije, ki je organiziral neštete stavke in malone uničil italijansko trgovsko mornarico, je zdaj obdolžen milijonske poneverbe in bo zdaj končal svoje burno življenje v ječi.

### Vstaja na Portugalskem.

PARIZ, Francija, 17. decembra. Lizbonski poročevalci Havas agencure izjavljajo, da so prišla v glavno mesto poročila, da je izbruhnila v južni Portugalski vojaška revolucija. Vlada je poslala čete na lice mseta.

### Mati zastupila sebe in oba otroke.

Te dni se je v dunajskem Pratu odigrala žalostna tragedija. Neka 36-letna delavka je zadušila s plinom sebe in svoja dva otroka dvojčka, stara 4 leta. Žena je živela s svojim možem v srečnem zakonu in je bila pri sosedih in znancih zelo priljubljena. Tudi zaslužila sta ona in mož toliko, da je lahko rodbina skromno živela. Zato si ne more nihče razlagati kaj je vzrok prestreljave drame.

## Strašni trenutki.

Bivši krotilec Delmont pripoveduje: V veltrogovini z zvermi King-Cross v Liverpoolu je imel vsako noč eden od uslužbencev službo. Neke soparne poletne noči je bila vrsta na meni. Ko sem nastopil službo, sem pregledoval kletke. Par hijen se je ozrlo potuhnjeno za menoj. Velik panter je stresal puhajočo ograjo svoje ječe. Mnogo živali je spalo, se zbudilo, ko sem prišel mimo njih ter me na ta ali oni način pozdravilo. Par grdih opie mi je pokazalo zadnjo stran. Neki somalijski lev je brizgnil svojo vođo name. V lokalu je bil ostudno slab zrak.

Tako sem prišel v neki oddelek kjer sem opazil na svoje veliko začudenje da je ležala ena od teh kletk odprta na tleh. Položil sem svojo gorjačo in luč na tla ter splezal preko kletke na drugo stran. Predno sem še mogel kletko, v kateri se je nahajal prekrasen leopard zopet postaviti, sem začul za seboj šum. Ko sem se obrnil, sem opazil v svojo grozo, da me zasleduje velik medved. Zver je bila izredno hudobna, zato je umevno, da sem se skušal čim hitreje rešiti. Z bliskovito naglieo so delovali moji možgani. Na kako kletko nisem mogel splezati, ker bi me bile zveri s svojimi kremplji razmesarile.

Medved je bil samo še par metrov za menoj, v par trenutkih bi me bil došel.

Zagledal sem ob opornem stebri prislono lestevico. — S par skoki sem bil pri lestevici. Z opicjo hitrostjo sem hitel navzgor. Medved je za hip obstal, pogledal za mano, zajokal kot otrok in jel plezati za menoj. Lokal je bil obokan. V sredi ga je podpiralo šestero stebrov. V višini starih metrov se je nahajal na vsakem stebri samo 15 centimetrov širok rob. Nad robom se je krivil obok.

V smrtnem strahu sem prihitel na vrh lestve. Medved je plezal nerodno za mano. Vendar pa sem imel samo trenotek časa za premislek. Vlegel sem se na ozki rob, ter sunil lesto v nogo od sebe, da se je prevrnila.

Krčevito sem se držal za rob. — Trup sem moral imeti radi oboka ukrvljen. Situacija je bila strašno neprijetna. Bal sem se, da v tem položaju ne bom mogel dolgo časa vstrajati, oziroma tudi, da se bo rob odlomil.

Moji prsti so se oklepali vedno močnejše zidu, koža se je odrgnila, nohti odlomili. V sled prisiljenega položaja me je jelo boleti vse telo. Noge so se mi tresle.

Spodaj je besnel medved ter je vznemiril vse ostale zveri v njihovih kletkah, da so rjovele in tulile.

Minuta je minila za minuto, četrt ure za četrt ure, cela ura. — Nihče mi ni prišel na pomoč.

Upal sem, da bo postal kdo vsled nenavadne vznemirjenosti zveri pozoren. Toda nikogar ni bilo.

Z bližnjega cerkvenega stolpa je odbila ura polnoči. Jele so mi pešati moči. Bal sem se, da padem vsak hip na tla, od trenofka do trenutka sem se oprijemal v tem strahu še krčeviteje s krvavečimi prsti roba.

Tedaj mi je pomagal medved sam. Pri svoji togoti je prevrnil kletko, v kateri je bila zaprta velika levinja. Kletka se je pri tem odprla in levinja je skočila iz nje. Med obema živalima se je razvil boj, kakršen se vidi samo v džungli.

Medved se je boril zahrbtno. —

Prizadejal je levinji veliko in globoko rano v hrbtu ter se zagrizel v rano. Pobesnea levinja mu je skalpirala s silnim udarcem šape levi del obraza, da se je videla črepinja in zobje, izgrala mu je oko. Tedaj je je medved izpustil, ker mu je zalila kri drugo oko. Hipoma ga je zgrabila levinja za tilnik mu zlomila hrbtenico ter mu raztrgala z zobmi goltaneč. Kljub strašni rani na lastnem telesu, je začela levinja medveda takoj žreti.

Med tem strašnim bojem sem vsled razburjenosti na svojo mučno situacijo skoraj pozabil. Medved je bil mrtev zato pa je bila sedaj pod stebrom levinja. Če bi skočil na drugo stran, bi si zlomil sprčo višine starih metrov sigurno noge. Samo še par minut sem lahko vzdržal. Obupaval sem. Tedaj je prišla rešitev.

Neki drugi krotilec je prišel ponoči domov, in ker je domneval, da bom imel tobak, je čakal name v službeni sobi. Ker me toliko časa ni bilo, se mu je zdelo stvar sumljiva, zbudil je še nekoga drugega krotilec in par minut zatem sem bil rešen iz nevarne situacije, potem ko sta bila moja tovariša levinjo ustrelila.

Vsem, ki bi utegnili misliti, da se človek po takih avanturah onesvesti, osivi ter oboli za več tednov na živcih, bodi povedano, da se ni meni pripetilo ničesar takega; samo silno lačen in zaspan sem bil.

### Briand o francoski zunanji politiki.

V parlamentu je imel Briand velik govor o francoski zunanji politiki. V prvi vrsti je govoril o razmerju do Italije in Nemčije. Glede Italije je dejal, da pride vselej v Italiji do protifrancoških izjav, kakor hitro je Italija v kakki nepriliki. To je za Francijo nad vse mučno. K sreči so bili ti incidenti vedno hitro likvidirani. Vseeno pa ima Francija dolžnost, da spregovori prav resno besedo. Mladim narodom se sicer marsikaj oprusti, toda obstoji meja, pred katero se mora ustaviti tudi največji temperament. Absolutno ne gre, da se napadajo poslopja konzulatov in poslanikov, ki so po vsem svetu nedotakljiva. Ker je Francija dobila vse zahtevano zadoščenje, so se odnošaji zopet izboljšali. Če je Italija preobjudena, še nikakor nima pravice iz tega izvajati gotove zahteve. Francija je vedno izkazovala italijanskim izseljenkom vso gostoljubnost, ampak brezpogojno se mora nehati prav vsako govorenje, da ima Italija pravico do katerekoli francoske kolonije.

Glede odnošajev z Nemčijo je depal Briand, da so se izboljšali. Politika Locarna ni nič drugega kot praktično uveljavljanje ciljev Lige narodov. Thoiry pa je logično nadaljevanje Locarna.

Francija ni v Porenju, da bi izzivala, temveč da ima jamstvo za izvedbo mirovnega dogovora.

Smehno je misliti, da bi sestanek dveh ministrv mogel naenkrat odpraviti vsa nesoglasja. Glavno je, da je na obeh straneh dobra volja in Briand priznava, da je Nemčija dobro voljo pokazala. Čisto odveč pa so apeli, da mora to dobro voljo pokazati še Francija, ker ona jo je že sijajno dokazala. Vojaško okupacijo je omenil Briand še ponovno in Francija bo v tem pogledu storila nove koncesije, ki pa seveda nikakor ne smejo biti v škodo njene sigurnosti.

## KNJIGE VODNIKOVE DRUŽBE in BLAZNIKOVE PRATIKE

bodo dospete te dni iz domovine.

Cena štirim Vodnikovim knjigam je \$1.50.

Kakor hitro jih dobimo, bomo objavili v listu.

Najprej jih bomo poslali onim, ki so jih že naročili.

Blaznikova Pratika stane 25c.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

# DRUŽINA LOSOV.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.

Za "Glas Naroda" priredil G. F.

15

(Nadaljevanje.)

Baron Lindeek ni bil sicer posebno domišljav, a kljub temu je moral zapaziti, da se je Gita povsem očito potezala zanj. To pa mu je bilo izvanredno neprijetno.

Herbert Losov je opazoval izpod svojih košatih obrvi oba mlada človeka. Tudi on je že postal pozoren na to, da se je Gita vedno pojavila, kadar je bil baron Lindeek pri njem. Ni pa si mogel pojasniti, v kakšnem stiku je bilo vse to. Seveda ni slutil, da je prežala Gita po cele ure v parku Losova, dokler ni prišel baron mimo. Stari gospod pa je zelo dobro opazil, da si je Gita prizadevala na vse možne načine, da napravi utis na Lindeeka.

Ko sta malo časa nato mlada človeka odšla, je zrl gospod Losov za njima.

— Tu pa ne bo imela Gita sreče. Lindeek se ne briga zanj, niti malo ne, — si je mislil.

Baron Lindeek in Gita sta jahala izpočetka molče drug poleg drugega. Ko sta dospela v gozd ter je mah zadel konjskih kopit, se je obrnila Gita proti baronu ter rekla poredno:

— Najini duši morata biti brez dvoma v resnem stiku, gospod baron.

Baron Lindeek se je predramil iz svojih sanj. V duhu se je zapopolil s sliko Elinor Losov. Obraz mlade Amerikanke ga je držal v okovih. Vspričo tega je popolnoma pozabil na navzočnost Gite.

— Kako menite to, gospodična? — je vprašal dvorljivo.

Gita se je zasmejala.

— Ali niste zapazili, da sva skorj vedno ob istem času v Lemlovu?

— To je pač le slučaj.

— Slučaj! Kakšna trivialna razlaga! — Kaj pa, če bi ne bil slučaj?

Baron je obrnil svoj ostrí obraz proti njej ter se ozrl vanjo z neizgovornimi, resnimi očmi.

— Kaj pa naj bi bilo drugega kot slučaj? — je vprašal.

Zardela je, udarila z bičem po grmičevju ter se nato poredno ozrla k njemu.

— No, jaz mislim, — duševna zveza med nama.

Vzravnal se je kot odporno.

— Ho je pri dveh ljudeh, ki se tako malo poznata, ki stojita v svojem bistvu tako daleč narazen kot midva, pač izključena, mistična gospodična, — je rekel z zelo odločnim glasom.

Gita se je ugriznila v ustnice. Kljub njegovemu očitnemu namenu pa vendar ni hotela razumeti, da je njena stvar brezupna.

— O, jaz upam, vendar, gospod baron, da sva si simpatična. To se pravi, o sami sebi vem to natančno. Vi ste mi zelo simpatičen ter ste mi vedno bili.

Baron Lindeek je bil v strašni zadregi vspričo obnašanja mlade dame. To obnašanje se mu je zdelo skoro usiljivo, a kot kavalir ni mogel storiti ničesar, da ga energično zavrne. Dobro je vedel, da ni dal Giti Losov nikdar povoda za najmanjše upanje, a vendar je čutil, da se je udajala upanjem glede njega.

— Zelo ljubezniva ste, če mi pravite to, milostljiva gospodična. Kako gre kaj vašemu bratu? Ali ste kaj čuli o njem v zadnjem času?

S tem je spravil Lindeek pogovor na energičen način v drugo smer. Niti najmanjšega interesa ni imel za Botoja, kateremu ni bil nikdar posebno naklonjen, čeprav je zrastle v njegovi neposredni bližini. Njegova vprašanja po bratu naj bi le odvrnila Gito od prvotne smeri pogovora.

Gita je dala radé volje pojasnila. Čeprav je zapazila, da hoče baron izpremeniti vsebino pogovora, je bila še vedno prepričana, da ni njena stvar izgubljena. Vedela je, da ni lahko ujeti moškega kot je baron Lindeek. Ravno raditega pa jo je mikalo, ker je bilo težko in austrajala je trmoglavo pri tem, da ga pridobi zase.

— Če bi mu mogla nastaviti kot vado veliko doto, bi se gotovo hitro ujela. Upam, da ga bom še premagala. Tudi Rim ni bil dograjen v enem dnevu, — si je mislila ter se pomirila.

Tako sta dospela do meje Losovega parka. Baron Lindeek se je čutil na tajnem olajšanju, ko se je mogel tukaj posloviti od Gite.

— To je nezno, — si je mislil jezo, ko je bil sam. Sklenil je v bodočnosti jahati v Lemkov po ovinkih, da ne bo moral mimo Losova. Slutil je namreč, da ni bil prihod Grite v Lemkov, kadar je bil on tam, slučajen, — brez vsake duševne zveze med njim in Gito Losov.

Ko je prišel mimo zida parka, je vstal v stremenih ter mogel zreti preko zidu, kjer je zapazil na drugi strani mizico in par stolov. Na mizici je stala košarica z raznobarnim vezenjem, katero je že videl v rokah Gite.

Baron Lindeek je vedel tedaj natančno, zakaj je prišla Gita tako pogosto za njim v Lemkov.

To razkritje pa mu je bilo strašno mučno in neprijetno. Ni bil človek, ki se čuti laskanim vspričo takega razkritja.

Na vsak način je vedel sedaj, da se mora izogniti tej poti, kadar bo hotel jahati v Lemkov.

Kuno Losov še vedno ni odgovoril na pismo svojega brata. Ni si bil na jasnem s samim seboj, kaj naj stori in kaj naj opusti v tej zadevi.

Njegova žena mu je svetovala, naj sploh ne odgovori na pismo. V tem slučaju pa je bil Kuno bolj pameten kot pa njegova žena.

— Če Frien sploh ne odgovori ter bo dobil medtem povabilo strica Herberta, ga bo seveda sprejel, — če mu tega ne bo mogoče preprečiti. Vsled tega bi mu rad pisal na tak način, da bi mu prešlo vse veselje vrtiti se semkaj. Apeliral bom na njegov čuti časti ter mu obrazložil, da bo igral tukaj s svojima otrokoma vred kaj dvomljivo ulogo. Pri tem pa moram postopati diplomatično, moja draga Helena in za to je treba treznega premisleka. Ničesar ne smem pre nagliti.

Žena mu je morala dati prav.

Sestavljen je takega diplomatičnega pisma pa ni bila lahka naloga za Kunoja in vsled tega jo je neprestno odlašal. Na ta način je minulo poletje in zima je prišla v deželo. Tedaj pa je pričel Herbert Losov naenkrat bolehati.

Stari gospod se ni čutil več dobro ter zapazil, da ga hitro zapuščajo moči.

Z Amerikanci je ostal v najtesnejši pismeni zvezi, ne da bi oni v Losovu kaj slutili o tem. Predvsem si je izprosil stari gospod, da mu Fred in Elinor pogosto pišeja. Vedno ga je veselil prisrčni način izražanja mladih ljudi. Bila sta odkrita in popolnoma jima, je manjkalo sladke, usiljive ljubeznivosti Botoja in Gite, iz katere ni svetil noben žarek.

Frie Losov je ohranil strica informiranega glede razvoja svoje trgovine. Cela stvar pa se je zavela še dalj časa kot pa je upal stari gospod. Z otopno resignacijo si je mislil, da ne bo več doživel povratka svojega nekčaka Frica.

Kuno in Helena sta vedno skušala načuvati starega gospoda proti "Amerikaneem", a na vse to je vedno odgovarjal le s svojim sarkastičnim smehljajem. Zelo dobro je vedel, da gre Losovim v glavnem za njegovo dedščino.

— Čudila se bosta, — si je mislil, kadar je udrihal Kuno na nesumljen način po svojem bratu.

(Dalje prihodnjič.)

## Problemi zamorcev v Ameriki.

James Craig Gordon. — A. Š.

(Nadaljevanje.)

Gotovo dejstvo je, da bodo težnje pri marsokaterem belcu zadele na odpor. Toda bodi temu kakorkoli: treba je vzeti njihove težnje kot težnje velike plemenske skupine, ki teži za solidarnostjo z belim možem.

Poleg tega pa ameriško črno pleme obljublja, da bo podžigalo in hrabilo vsa tempolpa plemena sveta in vse one, ki so ponižani in izkoriščani, da se pridruži njihovemu klicu po ravnopravnosti z ostalim človeštvom.

Zamorec čuti, da reprezentira veliko večino tlačnega in izmogavanega ljudstva. Zato simpatizira in uživa simpatije vseh tlačnih in zaničenih narodov sveta.

Tu je torej nekaj mrzlih dejstev s katerimi morajo računati zakonodajci belih narodov, kajti zamorsko pleme se prebujajo; ono ima sijajne voditelje, ki so mu predočili krivice, katere mora trpeti.

V takozvanem "črnem pasu" v mestu New Yorku, ki je znan po vsem svetu pod imenom Harlem, je koncentrirano vse osrčje in živčevje črnega problema.

Kakšen je ta problem in kako bi mu bilo najlažje priti v okom, v pogledu njegove rešitve, to so vprašanja, ki so velike važnosti za vsakega Amerikanca, pa bil bele ali črne polti.

W. E. Burghardt DuBois, eden najvplivnejših voditeljev zamorskega plemena v New Yorku, je spisal večje delo, kateremu je dal naslov: "Duše črnega ljudstva", in v katerem pravi med drugim:

Zgodovina ameriškega zamoreca je zgodovina njegovega trpljenja in prizadevanja, da postane iz njegovega dvojnega "Jaz" en sam boljši, čistejši in močnejši, ki bo imel spoštovanje pred ljudmi in samim seboj. V tem prizadevanju pa nikakor ne sme izgubiti nobene od svojih dveh osebnosti. On nikakor ne stremi po afrikanizaciji Amerike, kajti dobro ve, da se ima od Amerike še mnogo naučiti Afrika in ves ostali svet. On ne namerava pobeliti svoje zamorske duše z belim amerikanizmom, kajti on dobro ve, da ima zamorska kri v sebi poslaničar na ves svet.

— On želi samo izposlovati možnost, da je črnce lahko oboje: — zamorec in Amerikanec, ne da bi moral biti pri tem vedno preklonjan, zasramovan in opljuvan. On hoče postati dober Amerikanec, kakor je dober član svojega plemena, ne da bi se mu pri tem njegovo pošteno stremljenje zapirala vrata vsakih možnosti do napredka.

Jasno je, da dr. DuBois ne govori tu samo v imenu kake velike skupine ameriških zamorcev. Kot glavni Zveze za napredek zamorskega plemena, govori v imenu vseh zamorcev sveta.

Newyorško predmestje Harlem je takorekoč Paris zamorskega plemena, svetovna metropola zamorskega ljudstva.

V Harlemu prebiva skoro pol milijona črnecov, torej jih je tu več kompaktno-naseljenih kakor v katerikoli delu ali mestu sveta, v številni naselbine v najglobljih afriških džunglah.

Ni še dolgo temu, ko je izzvalo mnogo nemirov in izredov med črnci dejstvo, da so morali zamorci prebivati v hišah ter živeti v razmerah, v kakršnih ni živelo nobeno drugo pleme v Združenih državah. Še sedaj se tu in tam primerjajo plemenski spopadi, toda stanovanjsko vprašanje zamorcev ni več tako akutno kot je bilo nekdanj. Sedanji problem za

morskega vprašanja ima svoje korenine vse globlje.

Nepobitno dejstvo je, da je pričel ameriški črnce prosperirati. On je dvignil standard svojih življenjskih razmer. On postaja z vsakim dnem inteligentnejši, modrejši, bolj izolan, bolj informiran, bolj respektiran.

Toda v svojem stremljenju do višje izobrazbe in do svojega napredka vidi vsepovsod ono prshulo, takozvano linijo ali črto polti, ki mu nalik visoki ograji zapira pot k napredku in izobrazbi.

In ta "Color Line", ta črta polti, — je korenika vsega zla.

Morda bo kak optimist rekel, da ni tako hudo in da je to vse preveč črnogledno opisano. Svoje naziranje bo morda motiviral z izjavo, da je mnogo belih gospa in gospodičen v New Yorku, ki obiskujejo kabarete črnecov ter tamkaj prostodušno plešejo z zamorci, ne da bi pri tem mislile, da so s tem izgubile kaj na svojem dostojanstvu. — No, taka motivacija je precej šepava in zelo enostranska. Če plešejo bogate newyorške dame v zgodnjih jutranjih urah s črnci v njihovih kabaretilih, je to njihova zadeva; one že vedo, zakaj! Toda dejstvo je, da ne bi nobena dama pogledala svojega tempolpega kavalirja, če bi ga srečala, na cesti ob belem dnevu. In to iz enostavnega vzroka, ker bele ne more premagati svojega zaničenja črnega črnca.

Resnica je, da živi še dandanes mnogo newyorških zamorcev v strašnih razmerah. Mnogo jih tu di stanuje v hišah, kjer je visoka najemnina, katere ne morejo zmagovati, zato prebivajo tam pod takozvanim sistemom "gorkih postelj", kar znači, da spijo v teh posteljah v treh šifih, kakor delajo delavci po rudnikih in tovarnah: trije se vrstijo v štirindvajsetih urah na eni postelji, tako da ni postelja nikoli prazna in prezračena.

Te razmere so naravnost škandalozne, toda zamorec si ne more pomagati, kajti beli hišni posestniki ga izkoriščajo na vseh koncih in krajih, kadarkoli in kjerkoli morejo. Toda tudi temu njihovev soecjalnemu zlu se bo v kratkem odpomoglo, kajti črnci so izprevideli, s kako sramotnimi triki jih varajo in pričeli so nakupovati v svojih četrtih svoja lastna zemljišča s svojimi lastnimi domovi.

Tudi to je važen problem: črnce se uči trikov svojih mojstrov, uči se jih naglo in izkazal se je izbornega učenea. On prihaja naglo na površje z ostalimi plemeni Amerike.

Večina newyorških zamorcev je prišla v to mesto na povabilo belih industrijalcev, ko se je pojavilo v mestu in okolici pomanjkanje delovne sile. Prišli so v dobri veri, da tu ne vlada plemensko sovraštvo, da tu ni predsodkov proti tempolpim ljudem. — V mnogih ozirih so se motili, toda ker so bili že enkrat tu, so ostali ter tako številno povečavali svojo Harlem esnalbino, na katero je ponosen vsak ameriški zamorec in v katere dobrobit zbira dobrodelne fondne in sklade.

Prav nič čudnega ni, če sliši kdo v New Yorku javen šepet, da se nahajajo med črnci v Harlemu agentje sovjetske vlade, ki se trudijo na vse kriplje, da pridobe te črne proletarske mase za svojo sveto stvar komunizma.

Toda o tem bomo govorili v nadaljnjih člankih.

Ameriški zamorec je sedaj bolj prepričan, kakor kadarkoli prej,

da je kompetenten in enakoverden z drugim plemeni Amerike.

V Harlemu je troje zamorskih tipov. Najbolj familijaren tip je zamorec ameriškega juga, ki je vnuk svojih dedov-služjev.

Dalje so tu zamorci iz Zapadne Indije, od katerih jih je mnogo podanikov angleškega imperija. To je intelektualno dobro razvita rasa, nekoliko arogantna, a izborna izvečbana v nekaterih finih rokodelstvih. Ljubčen ter rase do vsega, kar je lepo, in njihova inteligenca, bo presenetila vsakega belega opazovalca. Med ameriški zamorci, — kakor se tu rojeni črnci šmji nazivajo — in med črnci iz Zapadne Indije, je večkrat opaziti neko posebno maržujo.

Končno je v Združenih državah še tretja vrsta zamorcev, napreč črnci z Virgin otočja, katero otočje je kupila vlada Združenih držav od Danske. Sedaj pa ima ameriška vlada velike sitnosti s prizadevanjem, da bi obdržala te zamorce na njihovem otočju, kar pa je zelo težavna zadeva, kajti vsi bi radi prišli v Ameriko in se naselili v Harlemu.

Ako naredite kratek izprehod po ulicah Harlema, boste slišali marsikaj, o čemer dotlej niste imeli pojma. Tako boste naprimer izvedeli, da je prva in najgorečnejša želja vsakega črnca, da bi mogel poslati enega svojih lastnih voditeljev kot svojega predstavnika v washingtonski kongres.

## MORALNA PRIDIGA BANDITA

Pred kratkim je bil aretirana bandit Kolka, ki je teroriziral s svojo 50 glav broječo tolpo že več let vse ozemlje ob Volgi. Razbojniki so sloveli po svojih drznih činih. Izropali so okrog tisoč trgovin in bančnih podružnic. Pri tem si je dovolil Kolka tuintam drznost, da je svoj napad vnapreč napovedal. Kljub temu ga do zadnjega časa niso mogli prijeti, tako so se bali ljudje glasovitega roparja, ki je razširil svoje operacijsko poje včasih celo do ljeningradske gubernije. Njegova tolpa je bila izborna organizirana. Razpolagal je z dvajset avtomobili ter je imel celo juridičnega konzulenta. Ko je razširil vendarle prijet, je bil obsojen na smrt na večalnih. Ko je stal pod vešali, je imel govoranco. Povedal je zbrani množici med drugim sledeče:

— Nekoč sem se boril proti carski vladi. Toda treba je spoštovati vsako vlado. Taki ljudje kot jaz, ki ostanejo pod vsako vladno roparji, seveda s stališča vlade niso nič vredni. Ne verujte ničesar onim, ki zabavljajo čez vsakovrstno državno obliko. Država ima že prav, če take ljudi kot sem jaz, obeša. Če bi tega ne storila, bi ostal jaz naprimer vse življenje bandit. Oba imava prav, tako vlada kot jaz, vsak s svojega stališča! In oni, ki zmagata, ima še bolj prav. Zato pa: bodite državni oblasti pokorni! — Bandit ni pustil, da bi mu ovil zanjko okoli vratu rabelj, ovil si jo je sam, zaklekal — hura! — in obvisel na vrvi.

**Novi predsednik Švice.**  
BERN, Švice, 17. decembra. Dr. Josef Motta, ki je bil že dvakrat predsednik švicarske republike, je bil izvoljen tretjič na to mesto za leto 1927.

**Raziskovalec pokopan na gorski višini.**  
NAIROBI, Angleška iztočna Afrika, 17. decembra. — Truplo Carl Akeleya, znanega ameriškega raziskovalca, kiparja in iznajditelja, je bilo pokopano na vrhu gore Mikenoin v Ugandi, na mestu, kjer je dosegel svoje največje uspehe kot raziskovalec. Vršila se je pogrebna slovesnost, katere se je udeležilo veliko število raziskovalcev, med njimi tudi ameriški konzul Johnson v Nairobi. Žena Akeleya, ki tudi uživa sloves, bo najbrž nadaljevala z delom svojega moža, to je z iskanjem uzornih eksemplarjev za Ameriški naravoslovski muzej.

## Kretanje parnikov - Shipping News

22. decembra:  
Rochambeau, Havre  
27. decembra:  
Paris, Havre; Olympic, Cherbourg; Deutschland, Olymberg, Hamburg.  
28. decembra:  
Berlin, Cherbourg, Bremen; Pres. Roosevelt, Cherbourg, Bremen.  
30. decembra:  
Cleveland, Cherbourg, Hamburg.  
1. januarja:  
Majestic, Cherbourg  
6. januarja:  
De Graesse, Havre; Hamburg, Cherbourg, Hamburg.  
7. januarja:  
Martha Washington, Trst.

2. januarja:  
Berengaria, Cherbourg, France, Havre; Bremen, Cherbourg, Bremen.  
12. januarja:  
Pres. Harding, Cherbourg, Bremen.  
15. januarja:  
Paris, Havre; Aquitania, Cherbourg.  
22. januarja:  
Homerio, Cherbourg; Republic, Cherbourg, Bremen; Stuttgart, Cherbourg, Bremen.  
25. januarja:  
Pres. Wilson, Trst.  
27. januarja:  
Rochambeau, Havre; Thuringia, Hamburg.  
28. januarja:  
Majestic, Cherbourg, France, Havre; Muenchen, Cherbourg, Bremen.

**SAMO 6 DNI PREKO**  
z ogromni parniki na oje  
**PARIS 27. dec.; 15. jan.**  
**FRANCE 8. jan. — 29. jan.**  
HAVRE — PARIŠKO PRISTANIŠČE



Kabine tretjega razreda s umivalniki in teku o vodo za 2, 4, ali 6 oseb. Francoska kuhinja in pivnica.

**French Line**  
19 STATE ST. NEW YORK  
ali lokalni agentje.

## MARIJA ANTONIJETA JE BILA VOHUNKA

Nedavno so našli nov zgodovinski dokument, ki jasno priča, da je bila soproga francoskega kralja Ludovika XVI., hčerka avstrijske cesarice Marije Terezije, vohunka. Znano je, da Francozi niso posebno ljubili svoje kraljice. Nazivali so jo "Avstrijka". — In ko je bila 16. oktobra 1793 obglavljena, se ni nikomur smilila. Še dandanes sodijo francoski zgodovinarji o njenem delovanju v Franciji zelo skeptično.

Ko je Francija dne 20. aprila 1792 napovedala Avstriji vojno, ni bila avstrijska diplomacija niti najmanj presenečena. Avstrijskim diplomatom je bil namreč že znan izid zgodovinske seje francoskega ministrskega sveta dne 25. marca v Versailles. Za to je poskrbela Marija Antonijeta. Kot vohunka se je uveljavila tudi s tem, da je izdala načrt tajnega pohoda proti Avstriji, ki ga je predložil vojni minister Demonsie. Marija Antonijeta je poslala ta tajni dokument avstrijskim diplomatom s posebnim pismom, v katerem omenja, da je načrt odobrila na zadnji seji ministrskega sveta.

Kot vohunka je bila Marija Antonijeta v stalnih stikih z grofom Mercy - Argenteanom, ki je bil do avgusta 1790 avstrijski poslanik v Parizu. Iz Pariza je odšel v Bruselj, kjer je vodil kampanjo proti Franciji. Marija Antonijeta mu je neprestano pošiljala šifrirana pisma. Ta korespondenca je bila shranjena na Dunaju in je izšla leta 1866. Grof Argentan, ki je napravil iz francoske kraljice vedel, da je Marija Antonijeta o vsem dobro informirana in da dobiva informacije neposredno od ministrov in kralja. Kraljica je ostala ves čas zagrizena Nemka.

**ONIM, KI HOČEJO POSTATI DRŽAVLJANI.**  
Foreign Language Information Service v New Yorku je izdala priročnik knjižico, ki je namenjena onim, kateri žele postati ameriški državljani. Knjižica je pisana v lahko razumljivi angleščini ter vsebuje nakratko vse podatke o državljanstvu. Stane 25 centov v zalogi jo ima knjigarna Glas Naroda, 82 Cortlandt Street, New York City.

Kje se nahaja moj svak MATIJA TERČEK? Pred 4 leti se je nahajal nekje v Waukeganu. Prosim rojake, če kdo kaj ve, da mi poroča, ali naj se pa sam oglasi svaku Lorenz Arhar, Box 75, New Gretna, N. J. (3x 18—21)

## Stenske Koledarje

smo poslali vsem našim naročnikom. Nekaj nam jih je še ostalo. Kdor se nanovo naroči na Glas Naroda, mu ga takoj pošljemo. Koledar je letos posebno zanimiv. Na njem je pomembna zgodovinska slika predstavljajoča inavguracijo prvega predsednika Združenih držav.

**KRANJSKE KLOBASE**  
čelodec, suhe šunkice, pečeta, suho prasletino s kožo, jezike, rebeca in sploh vse kar spada k mesenini. Cena 40c pri pošiljkih od 10 lb. naprej; poštni na plačam jaz. Pošiljam proti poštnemu povzetju ali denar naprej.  
JOHN KRAMER,  
5301 St. Clair Ave. Cleveland, O

## Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je posčen o potnih listih, priligi in drugih stvareh. Vselej naše dolgoletne izkušnje vam mi samoremo dati najboljša pojasnila in priporočila, vedno le prvostvorne brozurnike.

Tudi nedržavljan samorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenja, ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnjo vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C. na generalnega naselinskega komisarja.

Glasom odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija, 1926 se nikomur več ne porlje permit na polti, ampak ga mora iti iskati vsak posilec osebno, bodisi v najbližnji naselinski urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kečo v prošnji zaprosil. Kdor potuje ven brez dovoljenja, potuje na svojo lastno odgovornost.

**Kako dobiti svojce iz starega kraja.**  
Kdor želi dobiti sorodnike ali svojce iz starega kraja, naj nam prej piše za pojasnila. Iz Jugoslavije bo pripuščeno v tem letu 670 priseljencev, toda polovica te kvote je določena za ameriške državljane, ki žele dobiti sem Tarife in otroke od 18. do 21. leta in za en poljedelske delavce.

Ameriški državljani pa samorejo dobiti sem žene in otroke do 18. leta brez da bi bili šteti v kvoto, potrebno pa je delati prošnjo v Washington.

Predno prevzamete kak korak, pišite nam.

**FRANK SAKSER STATE BANK**  
82 CORTLANDT ST. NEW YORK

**Pozor čitatelji.**  
Opozorite trgovce in obrtniki, pri katerih kupujete ali naročate in ste z njih postrežbo zadovoljni, da oglašujejo v listu "Glas Naroda". S tem boste vstregli vsem.  
Uprava "Glas Naroda".

**Prav vsakdo -**  
kdor kaj išče; kdor kaj ponuja; kdor kaj kupuje; kdor kaj prodaja; prav vsakdo priznava, da imajo čudovit uspeh —  
**MALI OGLASI**  
v "Glas Naroda".